■ روزنامه فرهنگی، اجتماعی صبح ایران
■ صاحب‌امتیاز: سازمان صداوسیمای جمهوری اسلامی ایران
■ مدیرمسئول: یوسف قوچانی غروی

جام جم

چهارشنبه ۳ بهمن ۱۴۰۳ | ۲۱ رجب ۱۴۴۶
۲۰ صفحه | سال بیست‌وپنجم - شماره ۶۹۶۴
Wednesday | January 22 | 2025

■ تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۲۳۰۰۴۰۰۰-۰۲۱
■ دورنگار تحریریه: ۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۶۱۹۳۳۰۰۰ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۸۴۱۳
■ امور مشترکین: ۶۱۹۳۳۱۱۴ ■ سازمان آگهی‌ها: ۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۲۳۰۰۴۴۴۴
چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم
شاپا: ISSN1735-3637

■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir
■ پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

همراه همیشگی!

■ جامعه ایرانی چقدر وابسته به تلفن همراهش است؟

ما چقدر وابسته به تلفن‌های همراه‌مان هستیم؟ نتایج پژوهش‌های صورت گرفته نشان می‌دهد جامعه ایرانی وابستگی بالایی به گوشی تلفن همراهش دارد! این موضوع البته از افزایش ضریب نفوذ بالای اینترنت در ایران هم نشأت گرفته است. گزارش سالانه دیجیتال ۲۰۲۴، نشان‌دهنده نفوذ بالای اینترنت و تلفن همراه در جامعه ایران است.

براساس این گزارش، ۱۴۶/۵ میلیون شماره دارای دسترسی به اینترنت همراه در ایران ثبت شده که این میزان بیش از یک‌ونیم برابر کل جمعیت کشور است. آمار تغییرات میزان دسترسی به اینترنت همراه نشان می‌دهد که از پاییز ۲۰۲۱، بیش از ۱۴ میلیون دسترسی به اینترنت همراه افزوده شده است. سیستم عامل اندروید بیشترین سهم را در پهنای باند استفاده شده در اینترنت همراه ایران دارد و پس از آن سیستم عامل شرکت اپل با ۷/۳ درصد قرار دارد. دسترسی به اینترنت همراه و دسترسی گسترده و همه‌جایی به اینترنت یکی از عوامل مهم و مؤثر بر برخی تغییرات فرهنگی و مصرفی در جوامع شناخته می‌شود. دسترسی گسترده به اینترنت می‌تواند سبب از بین رفتن بسیاری از مشاغل و ایجاد مشاغل جدید و نیازهای فرهنگی و مصرفی جدید در جامعه شود.

از این گذشته نتایج پژوهشی که توسط محققان دانشگاه مک‌گیل کانادا انجام شده، نشان می‌دهد کاربران ایرانی در رتبه ششم اعتیاد به استفاده از گوشی موبایل قرار دارند. از میان ۲۴ کشور مورد بررسی، کشورهای چین، عربستان سعودی و مالزی در رده‌های اول تا سوم هستند و کشورهایی مانند آمریکا و آلمان که ازجمله کشورهای در حال توسعه در عرصه دیجیتال به‌شمار می‌آیند، در بخش‌های انتهایی جدول جای گرفته‌اند. در توجیه آمارهای اخیر از اعتیاد کاربران ایرانی به گوشی‌های هوشمندشان، می‌توان به علل زیادی اشاره کرد. در سال‌های اخیر ضریب نفوذ اینترنت در ایران رشد محسوسی را تجربه کرده و حالا دیگر بخش زیادی از کارها، از انجام امور بانکی و پرداخت قبوض تا گرفتن تاکسی اینترنتی و سفارش غذا، همگی از طریق همین گوشی‌های هوشمند انجام می‌شود. این وابستگی زندگی روزمره ایرانیان به فناوری‌های موبایلی باعث شده با وجود بالا بودن قیمت این محصولات، همواره اقبال قابل‌توجهی به خرید آنها وجود دارد.

سهم اینترنت تلفن همراه در پهنای باند کل (3G-4G-5G) ← ٪۸۹٫۵

درصد تغییر سالانه دسترسی به اینترنت همراه ← +٪۵ / +۶٫۹ میلیون نفر

نسبت تعداد کل شماره‌های دارای دسترسی به اینترنت همراه به جمعیت کل ← ٪۱۶۳٫۷

تعداد کل شماره‌های دارای دسترسی به اینترنت همراه ← ۱۴۶٫۵ میلیون

استفاده از تلفن همراه در ایران
نمای کلی شاخص‌های نفوذ و استفاده از تلفن همراه در ایران

سیستم عامل اندروید ٪۹۲٫۲ / -٪۲٫۴

سیستم عامل IOS ٪۷٫۳ / +٪۴۵٫۵

سایر سیستم عامل‌ها ٪۰٫۱۸ / +٪۶۶٫۷

سهم سیستم عامل‌ها در ترافیک اینترنت همراه
سهم هر سیستم عامل در ترافیک اینترنت همراه و تغییرات آن نسبت به سال گذشته

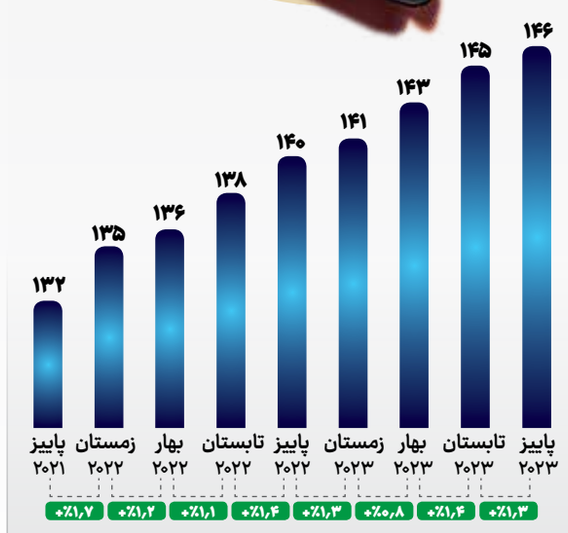

دسترسی به اینترنت همراه در ایران
تغییرات میزان سیم‌کارت‌های دارای اینترنت همراه از سال ۲۰۲۱ تا ۲۰۲۳ (میلیون نفر)

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۲:۱۶	نیمه شب شرعی: ۲۳:۳۲
غروب آفتاب: ۱۷:۲۱	اذان صبح فردا: ۰۵:۴۳
اذان مغرب: ۱۷:۴۱	طلوع خورشید فردا: ۰۷:۱۰

امروز در تاریخ
■ زادروز بهمن فرمان‌آرا، کارگردان/ ۱۳۲۰
■ زادروز سینا حجازی، خواننده/ ۱۳۶۱

حکمت
امام علی (ع):
هرکه از نصیحت سر پیچد، هلاک گردد./ غررالحکم

واحه
مگو در کوی او شب تا سحر بهر چه می‌گردی
که دل گم کرده‌ام آنجا و می جویم نشانش را/ بسطامی

شمیم رحمت
■ پیامبر اکرم (صلی ا... علیه و آله):
انسان بر دین دوستش خواهد بود، بنابراین دقت کنید که با چه کسی دوست می‌شود./ میزان‌الحکمه

مشق عشق
■ وصیت‌نامه شهید محمدرضا مصلی‌نژاد
به خاندان اهل بیت عصمت و طهارت عشق بورزید که این رمز سعادت و خوشبختی است. با محبت و شوق اهل بیت (ع) زندگی کنید و فرزندان‌تان را با محبت آنان بزرگ کنید.

یادداشت

علی‌اکبر اشعری | پژوهشگر و تحلیلگر مسائل فرهنگی

تکانه‌های فرهنگی و مسئولیت کارگزاران و نخبگان

دامنه موج انقلاب اسلامی به یمن امدادهای الهی ناشی از استقامت ملت ایران در راه استقرار حق و عدل در جامعه، هر روز پیشروی بیشتری پیدا می‌کند و در نخستین گام با شکل‌گیری محور مقاومت، نشانه‌هایی از تغییرات اساسی در نظام جهانی احساس می‌شود. از این رو نظام سلطه برای حفظ موجودیت خود و مهار این موج در کنار همه برنامه‌ها، تمرکز خود را متوجه نقطه مرکزی این محور قرار داده است.

آنها که مکتب‌های بشری دست‌ساخته خود را ناتوان از مصاف با پشتوانه اندیشه‌ای محور مقاومت می‌دانند، و نیز امیدی به غنی‌سازی به فقر ایدئولوژیک خود ندارند، برخی اقدامات نابخردانه را در دستورکار خود قرار داده‌اند که ازجمله آنها می‌توان به دو مورد زیر اشاره کرد:

نخست، شناسایی و ترور پیشتازان فکری و عملی این جریان تا با ازبین‌بردن چهره‌های محوری مقاومت، زمینه تشتت و پراکندگی مردم و رسوخ در صفوف آنها را فراهم آورند. ترورهای این سال‌ها همچون سردار سلیمانی، سیدحسن نصرا... و دو تن از قضات شایسته و تأثیرگذار دیوان عالی کشور در همین راستا ارزیابی می‌شود.

دومین اقدام آنها، جنایت‌های فرهنگی به‌منظور مبارزه با بنیان‌های فکری مردم است تا همچون موریانه بدون سروصدا ریشه‌های فکری پشتوانه محور این حرکت را بخشکانند.

هرچند سربازان پیدا و پنهان امام‌زمان(عج) چه در زمینه پیشگیری و چه در زمینه شناسایی و دستگیری تروریست‌ها مجدانه در تلاشند، اما هنوز اقدام شایسته و تأثیرگذاری در مقابله با جنایت‌های فرهنگی دشمنان اسلام مشاهده نمی‌شود.

در کشور ما نخبگان زیادی در حوزه‌های مختلف برای مقاوم‌سازی انقلاب و کشور در برابر تکانه‌های علمی و فنی، مانند فناوری‌های هسته‌ای و پزشکی، در تلاش هستند و هر روز شاهد موفقیت‌های جدیدی در میان آنها هستیم. بااین‌حال، هنوز نشانه‌های روشنی از بهره‌گیری از نخبگان در عرصه فرهنگ وجود ندارد تا بتوانند به راه‌هایی برای مصونیت جامعه از تکانه‌های اخلاقی و فرهنگی دست یابند.

پیشخوان

مرهم بر زخم‌های انسانی

درباره «زخم‌زن»؛ داستانی نامتعارف از روزگاری متعارف

نویسنده: هانیه کسائی‌فر
نشر: ثالث
سال انتشار: ۱۴۰۳
تعداد صفحه: ۱۴۲

هانیه کسائی‌فر سال‌هاست می‌نویسد. نویسنده‌ای که در بسیاری فضاها تجربه دارد و این تسلط را می‌توان در اولین رمان او به خوبی دید. زخم‌زن داستانی نامتعارف از روزگاری متعارف است؛ داستانی که در آن یک اتاق در بدن تبدیل به رخدادی در کل متن می‌شود. زخمی که خونش بند نمی‌آید. رمان داستان زوجی موفق، خوشحال و خوشبخت است که مانند خیلی‌ها فکر می‌کنند روزگار چنین است و چنان هم خواهد ماند. اما یافتن یک پرنده کوچک و ناتوان رو به موت، زن را که از قضا علاقه‌ای به حیوانات ندارد مجاب می‌کند تا به او رسیدگی کند. مرد دلبسته گربه‌هاست و روزگاری آرام با همسر و فرزندش دارد. زن نیز انگار از همه چیز راضی است اما بعد از ورود این پرنده که آن را از همه پنهان کرده، ماجراهایی را رقم می‌زند که حیرت‌آور است. مسأله اینجاست که پرنده باید مدام تغذیه شود. آن هم خون زنده زن... کسائی‌فر رابطه‌ای عجیب بین قهرمان اصلی خود، پرنده، همسر و خانواده می‌سازد که با یک روند هولناک و غیرقابل پیش‌بینی مواجه می‌شود. زن داستان او هم باید با خودبجنگد، هم پرنده‌ای که به او عاشق است، هم متنفر، هم ماجراهایی که بعد این ماجرا بر او آشکار می‌شود. آیا زخم‌ها برای همیشه التیام می‌یابند؟

درجهت عکس

عکس: رویترز

بازگشت به خانه

پس از اجرایی‌شدن توافق آتش‌بس هزاران نفر از آوارگان فلسطینی در حال بازگشت به محله‌ها و خانه‌های خود در غزه هستند. بسیاری از این آوارگان به‌دنبال بستگان خود خواهند بود که آنها را در میان جنگ گم کرده‌اند.

جهان

یخ‌شکن‌های هسته‌ای
■ روسیه بیش از هر کشور دیگری کشتی یخ‌شکن دارد. آنها مسیرهای حمل‌ونقل را در میان یخ‌های قطب شمال ایجاد می‌کنند.
کیوآرکد را اسکن کنید

طبیعت

رودررو با شفق
■ دریک پدیده منحصربه‌فرد و چشم‌نواز، آسمان قطب شمال با رنگ‌های خیره‌کننده شفق قطبی تزئین شد.
کیوآرکد را اسکن کنید

حیات‌وحش

پیرترین شامپانزه
■ یک شامپانزه ۶۲ ساله از دوران بازنشستگی خود در باغ‌وحشی در پایتخت مقدونیه شمالی لذت می‌برد.
کیوآرکد را اسکن کنید

حادثه

دریاچه یخ
■ سقوط یخ‌های عظیم روی گردشگران در آبشار محبوب چین با وجود هشدار به بازدیدکنندگان یک زخمی برجای گذاشت.
کیوآرکد را اسکن کنید

دوردنیا

کلاهبرداری سایبری از نوعی دیگر

باندهای خیابانی چگونه از رسانه‌های اجتماعی استفاده می‌کنند؟

آیسا اسدی
روزنامه‌نگار

حضور خلافکارهایی که به‌صورت گروهی یک بخش یا بخش‌هایی مشخص از شهر را قرق کرده و تحت سلطه خود درمی‌آورند و سبب ناامنی می‌شوند، معضلی جهانی است که دهه‌هاست گریبانگیر شهرنشینان شده است. حال پرسش این است که با توسعه انواع فناوری و گسترش شبکه‌های اجتماعی گوناگون، چه تغییری در عملکرد این باندهای خیابانی ایجاد شده است؟

فرانچسکو کارلو کامپیسی، دانشجوی دکتری در دانشگاه مونترال، حضور آنلاین باندهای خیابانی را این‌گونه توصیف می‌کند: «آنها به‌جای این‌که در گوشه و کنار خیابان بنشینند، در شبکه‌های اجتماعی پاتوق می‌کنند.» کامپیسی تحت نظارت پروفسور جرم‌شناس، فرانسیس فورتین حضور آنلاین باندهای خیابانی کانادایی را رصد کرد. او حدود ۵۰ پروفایل فیس‌بوک و ایکس (توییتر سابق) مرتبط با اعضای باندهای خیابانی کانادایی و همچنین ده‌ها موزیک ویدئوی یوتیوب تولید شده توسط آنها را مورد بررسی قرار داد. هدف او کشف رفتار این نسل جدید از کاربران رسانه‌های اجتماعی بود. نتایج پژوهش فوق در مجله کانادایی جرم‌شناسی و عدالت کیفری منتشر شده است.

کامپیسی گفت: «نیروهای انتظامی، رسانه‌ها و برخی نشریات دانشگاهی نشان می‌دهند که باندهای خیابانی شروع به استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای یافتن و جذب اعضای جدید کرده‌اند. با این حال ما اطلاعات کافی برای توصیف این‌که آنها واقعا به چه شکلی در فضای مجازی عمل می‌کنند، نداریم.»

به نظر می‌رسد واقعیت پیچیده‌تر از چیزی است که به نظر می‌رسد. قابل‌توجه‌ترین یافته کامپیسی این بود که اکثر محتواهایی که اعضای باند در ایکس و فیس‌بوک پست می‌کنند به جرم و جنایت مرتبط نیست و محتوای بدی ندارد.

جذب غیرمستقیم

کامپیسی شروع به بررسی «کلاهبرداری سایبری» کرد؛ یک اصطلاح کلی برای روابط آنلاین تعاملی بین اعضای باند و سایر کاربران. او دریافت که محتوای کلاهبرداری سایبری بیشتر شامل ترویج سبک زندگی گروهی است تا جذب نیرو به خودی خود. اعضای باند با به نمایش گذاشتن پول، سلاح، زنان، مشروبات الکلی، مهمانی‌ها و مواد مخدر، «فرهنگ باند» را به نمایش می‌گذارند. کامپیسی گفت: «این استراتژی‌های تبلیغاتی شکلی از استخدام غیرمستقیم هستند، زیرا می‌توانند افراد تاثیرپذیری را که جذب این نوع از سبک زندگی می‌شوند ترغیب کنند که با آنها همراه شوند. این افراد ممکن است به هیچ عنوان قصد وارد شدن به یک باند خلافکار را نداشته باشند. بنابراین انگیزه جذب به عنوان یک عضو باند، به شکل عضویت بالقوه منتقل می‌شود.»

محتوا، بسته به پلتفرم‌ها متفاوت است

کامپیسی دریافت که ایکس پلتفرمی است که اعضای باند به احتمال زیاد میکس‌تیپ و موسیقی را در آن پست می‌کنند! آنها برای حمایت از خوانندگان خیابانی این کار را انجام می‌دهند زیرا بسیاری از محبوب‌ترین هنرمندان سبک‌های هیپ‌هاپ و رپ، اعضای خودخوانده باندهای خیابانی هستند.

اما در فیس‌بوک، عنصر غالب کلاهبرداری سایبری، نمایشی رنگارنگ از ظواهر و نمادهای باند است. شاید به این دلیل که مخاطبان این پلتفرم بیشتر از دوستان و اعضای خانواده تشکیل شده‌اند. کامپیسی می‌گوید: «مطالعات نشان داده که فیس‌بوک عمدتا برای برانگیختن واکنش‌های مثبت استفاده می‌شود؛ مردم محتواهای‌شان را برای برانگیختن احساسات عمومی و ایجاد سطحی غرور پست می‌کنند.» آنچه در یوتیوب توسط باندهای خیابانی منتشر می‌شود، نوعی نمایش مواد مخدر، اسلحه یا پول و لاف زدن در مورد سبک زندگی گروهی است تا به ارتقای جایگاه اجتماعی باند کمک کند.

پژوهش‌های کامپیسی نشان می‌دهد حضور باندهای خیابانی در شبکه‌های اجتماعی در نهایت نوعی بازاریابی محتواست؛ چیزی شبیه به نحوه فروش اینفلوئنسرهای راست افراطی که کالا، خدمات یا ایده‌های‌شان را دیوانه‌وار به خورد مخاطبانشان می‌دهند و متاسفانه افراد آسیب‌پذیری که به‌دنبال این نوع از سبک زندگی هستند، می‌توانند چنین محتواهایی را خیلی راحت‌تر بیابند. آنها مجبور نیستند در همان محله باند خلافکار زندگی کنند تا در معرض آنها قرار گیرند.